

rant, *ib.* Ad concessionem preciarum requiruntur solemnitates juris, 116. Quando conceduntur ultra triennium, alias secus, *ib.* Precarium expirat post mortem concedentis, *ib.* Ac illius, cui concessum est, *ib.* Precaria in fœminino accepta expirat, si elapso quinquennio non petatur renovatio, *ib.* Qualis actio detur ex precariis, 117. Precarium non transit ad hæredem illius qui precarium rogat, VII, 111.

PRECES primæ imperatoris. Vide *Primæ preces*. Preces si veritate nitantur, et preces, si veritate niti repperis, quomodo differant? Item quomodo intelligendæ et verificandæ sint, V, 606. Preces falsæ quando vident dispensationem, 585.

PRESBYTER olim idem erat, ac episcopus, I, 480, et 523. Presbyteri illi, qui loco principalis rectoris deserviunt Ecclesiæ, proprie dicuntur vicarii, non parochi, 527.

PRESBYTERÆ, quæ, 445.

PRETIUM rerum venalium quid? et quotuplex? Quando augeri et minui possit? Vide *Emptionis venditionis pretium*. Pretium seu munus simoniacum. Vide *Simoniam pretium*.

PRIMÆ preces imperatoris, III, 597. Quando et unde acquisiverit imperator potestatem interponendi primas preces ad beneficia vacantia, *ib.* Potest iis uti imperator electus ante approbationem Papæ, 598. Valent tantum in beneficiis intra romanum imperium existentibus, *ib.* Et non nisi semel iis potest gravare Ecclesiam imperator, 599. Quandonam censeatur Ecclesiam gravasse imperator, *ib.* A primis precibus exemptæ sunt dignitates pontificales, ac majores in cathedralibus, et principales in collegiatis, *ib.* Item prælaturæ regulares, *ib.* Ac beneficia regularia, *ib.* Eximuntur etiam beneficia patronatus laicorum, 600. Et omnia beneficia, quorum collator ad minus quatuor non habet, *ib.* Jus commune et concordata Germaniæ non obsunt primis precibus, *ib.* An et quomodo possit imperator eandem personam nominare ad plura beneficia, *ib.* Precista debet acceptare beneficium vacans intra mensem, 601. Mensis iste quando currere incipiat, *ib.* Nulla facta insinuatione primarum precum post mensem quis conferat, 602. Post acceptum semel beneficium non potest precista variare, *ib.* Limitatur hoc in aliquibus casibus, 603. Quid dicendum de executoribus primarum precum, *ib.*

PRIMATES, qui, II, 3. Veniunt nomine ordinariarum, 2.

PRIMICERIUS generatim, quis, I, 525. Primicerius in proposito, quis, et quod ejus officium, *ib.* Primiceriatus alicubi est dignitas, alicubi personatus, vel officium, *ib.*

PRIMITIÆ quid et unde, IV, 635. Sunt quadragesima, vel sexagesima pars, *ib.* Secundum substantiam sunt de jure divino, 636. Primitiæ formaliter sumptæ quæ, et quantæ, *ib.* Debentur adhuc, et quidem parochi, *ib.*

PRIMOGENITA quid, IV, 635.

PRIMOGENITURA, vel majoratus quid, IV, 512.

PRINCEPS supremus potest facere gratiam contra jura, VII, 42. Principis nomine, quis intelligatur, I, 551. Principes supremi possunt delegare causas meri, et mixti imperii, 555. Et quid dicendum de iudicibus inferioribus, *ib.* Princeps obligatur ex pacto cum subditis inito, II, 51. Principis personæ nomine in materia asyli quinam veniant, V, 249. Principem non decet esse inconstantem in suis promissis, VII, 50.

Principes sæculares nequeunt indicere dies festos, II, 312. Quamvis possint statuere pœnam violantibus dies festos ab Ecclesia indictos, *ib.* Principes superiorem non recognoscentes, an possint ex certis causis statuere, ut credatur uni testi, III, 19. Principis concessio in dubio est interpretanda, ut nulli tertio irrogetur præjudicium, 361. Principes catholici an et quando hæreticos, vel infideles pro auxilio vocare, vel eos juvare, vel fœdus cum ipsis inire possint, VI, 275. Principes catholici an, et quos hæreticos ob solam hæresim bello impugnare, vel expugnare valeant, 287. Principes ecclesiastici, et sæculares an, et quomodo pœnam sanguinis decernere possint absque irregularitate, 358. Principum placita, quæ, et an recte dicantur leges, I, 39. Principes Sac. Rom. imperii possunt condere leges municipales contra jus civile, non vero episcopi contra jus canonicum, 120. Et quæ ratio disparitatis, *ib.* Principum sæcularium præsertim gentilium leges, an et unde obligent in conscientia, 137. Principum, seu regum christianorum negligentia circa administrationem regni sui, qua ratione sit supplenda, 432. Principum nomine quinam veniant in ordine ad impetrandam dispensationem super secundo gradu, V, 565.

PRINCIPALE quid dicatur, et quid accessorium, VII, 99.

PRINCIPALIORES loci qui sint, V, 565. Et quinam intelligantur per litteras dispensationis apostolicæ, 599.

PRIOR conventualis potest esse delegatus, vel subdelegatus Papæ, I, 553. Secus dicendum de priore claustrali, *ib.* Prior: *Qui prior est tempore, potior est jure*, quando procedat, 233. Prior tempore potior jure, quomodo intelligendum, VII, 125.

PRIVATI qui dicantur, II, 245. Privatorum pactis juri publico non derogatur, *ib.* Vide supra *Pactum*.

PRIVATIO beneficii per sententiam, III, 536. Privatio beneficii, et quomodo obliget, VI, 552.

PRIVILEGIATUS contra pariter privilegiatum, non utitur privilegio: declaratur, II, 133. Inter duos privilegiatos respectu ejusdem causæ præfertur, qui habet potentius privilegium, 134. Et quid, si privilegia existant paræ potentia, *ib.* Privilegium fori, quid, et quo jure competat clericis, II, 234. Vide supra *Clericis privilegium fori*. Extensio privilegii fori ad personas regulares, facta est auctoritate ecclesiæ, 236 et 243. Privilegium

fori clericorum an possit tolli, aut immutari a Papa, *ib.* Privilegium reipublicæ Venetæ procedentis contra clericos refertur, 244. Privilegio fori nequit clericus renuntiare, 245. Privilegium fori non est beneficium personale, sed toti collegio ecclesiastico indultum, *ib.* Regula de privilegio fori clericorum, plures patitur fallentias: idque exemplificatur, 246. Ad privilegiorum inspectionem, quot testes sufficere debeant, III, 17. Privilegia et hujusmodi, absque sigillo non habent vim probandi, III, 96. Privilegiorum innovatio potest fieri, ne vetustate corrumpantur, 364. Ea tamen jus novum non tribuit, sed conservat duntaxat antiquum, *ib.* Privilegium fori et canonis quando competat minoristis. Vide *Clericorum obligatio deferendi habitum*. Item quando clericis conjugatis, III, 407. Privilegium uxoris ratione dotis, 532. Privilegium aliud est contra, aliud præter jus, VI, 493. Privilegium contra jus est strictæ interpretationis; præter jus late, *ib.* Aliud est in corpore juris clausum, aliud extra corpus juris, *ib.* Aliud reale, aliud personale, *ib.* Aliud mixtum, 494. Aliud certo personarum generi concessum, *ib.* Aliud est mere gratiosum, aliud remuneratorium, *ib.* Aliud perpetuum, aliud temporale, *ib.* Aliud purum, aliud conventionale, 495. Aliud per se, aliud ad instar concessum, *ib.* Aliud communitatis, aliud privatorum, *ib.* Aliud motu proprio, aliud ad preces concessum, *ib.* Aliud vivæ vocis oraculo, aliud litteris concessum, *ib.* Privilegium motu proprio concessum non statim a die concessionis suam habet effectum, 498. Bene vero privilegium concessum ad præcedentes preces, *ib.* Privilegium aliud reale, aliud personale, VII, 33. Privilegium aliud personale communiter, aliud mere personale, *ib.* et 34. Personale sequitur personam et cum ea extinguitur, 33, 34 et 111. Privilegium restrictum, 34. Privilegium debet interpretari, ut nullum, vel minus præjudicium afferat tertio, 115. Privilegium abusu, et delicto amittitur, 34. Privilegium restitutionis in integrum, et S. C. Vellejani, etc., transit ad hæredes, *ib.* Privilegium contra jus est strictè interpretandum, 47. Privilegium suo subdito concessum non decet principem revocare sine causa, 49. Nec alieno subdito: præsertim si privilegium de jure competens a nullo, nec a iudice, potest auferri, 51. Nisi a supremo legislatore ob gravem causam, *ib.*

Privilegio senatusconsulti Vellejani an et quomodo renuntiare possint mulieres, IV, 324. Privilegii amissio per abusum et propter damnum superveniens, 529. Assignantur varii abusus privilegii, *ib.* Per abusum non ipso facto amittitur privilegium, sed requiritur sententia iudicis, nisi aliud jure exprimat, *ib.* Revocatur etiam, si incipit cedere in grave præjudicium aliorum, vel communitatis, *ib.* Privilegii amissio per lapsum temporis, cessationem causæ, *ib.* Cessat

privilegium lapsu temporis, ad quod duntaxat fuit concessum, *ib.* Sicut etiam, si petit conditio, ad cuius durationem fuit concessum, *ib.* Cessat etiam cessante causa finali, non item impulsiva, *ib.* Si privilegium est contra jus commune, vel tertii, 530. Simulque tractum successivum habet, *ib.* Ac causa finalis non tantum negative, sed etiam contrarie cessat, *ib.* Privilegii amissio per non usum, vel usum contrarium quantum tempus requirit, 535. Privilegia affirmativa aliis onerosa, tractum successivum habentia, ut per non usum amittantur via præscriptionis, requiruntur, et sufficit tempus ad præscriptionem ordinariè requisitum, *ib.* Dummodo adsit occasio notitiæ, et libertas utendi privilegio, *ib.* Privilegia negativa aliis onerosa via præscriptionis, et tacitæ renuntiationis amitti possunt, *ib.* Tempus ad hoc requisitum quale, *ib.* Privilegii renuntiatio, 530. Personale amittitur renuntiatione privilegiati, *ib.* Ad quod tamen requiritur acceptatio concedentis privilegium, *ib.* Privilegio in favorem dignitatis, aut loci concessio, per privatum renuntiare non potest, *ib.* Sic clericus renuntiare nequit privilegio fori, ac canonis, *ib.* Nisi in casibus jure expressis, 531. Nec religiosus privilegiis ordinis, vel monasterii, *ib.* Privilegio in favorem duorum concessio unus, altero invito, renuntiare nequit, *ib.* Potest tota aliqua communitas, vel religio renuntiare privilegio sibi concessio, quod ei vel non est utile, vel est indifferens, *ib.* Non autem, si talis renuntiatio cederet in præjudicium Ecclesiæ, vel communitatis, in quo casu etiam unus de capitulo contradicens impedire illam potest, *ib.* Si privilegium incipit esse novum, per se cessat, *ib.* Natur etiam præscriptio contra privilegium ecclesiæ, et qualis, *ib.* Superiores generales et provinciales in capitulis congregati possunt explicare, limitare, vel abrogare usum privilegiorum, vel ei renuntiare; idque ex speciali privilegio nobis concessio, 532. Et societati JESU, *ib.*

Privilegia per laicos Ecclesiæ concessa valent, haud obstante, quod valeant leges civiles de ecclesiis nominatim disponentes, etiam in earumdem commodum; et cur, I, 166 et 165. Privilegium quid, 218. Et quomodo differat a rescripto proprie dicto, *ib.* Et beneficio, *ib.* Privilegia proprie non sunt dispensationes concessæ circa unum duntaxat actum, 220. Privilegium est lex privata, 235. Privilegium prius concessum non tollitur per aliud privilegium sive rescriptum, nisi de ipso faciat mentionem, *ib.* Fallit hoc inter alia, quando primum privilegium fuit generale, et secundum speciale, *ib.* In privilegiis qualis interpretatio locum habeat, 238. Obiectio probans, nullum privilegium esse late interpretandum, solvitur, 239. Regula illa: *Privilegium concessum contra jus est strictè interpretandum*, patitur plures limitationes; et quales, *ib.* Privilegium ita debet interpretari, ut aliquid conferat, et non reddatur inane, *ib.* In privilegiis favore

cultus divini concessis fit lata interpretatio, etiam in præjudicium tertii, 240. Concessa in favorem publicum late sunt interpretanda, *ib.* Sicut et privilegia motu proprio principis concessa, *ib.* Privilegia et litteræ beneficiale in materia subreptionis parificantur, 241. *Acquisibilia privilegia, sunt acquisibilia consuetudine, vel præscriptione, quomodo intelligendum, 277. Privilegio eodem gaudent bona clericorum, et ecclesiarum, quomodo intelligendum, 41, 422. Privilegia præsertim regularium exemptiones a solvendis decimis quomodo intelligenda ac interpretanda sint, 4V, 611. Quando cessent, 613. Non communicantur, 610. Debent probari, *ib.* Practica instructio de his privilegiis, 614. Privilegia quænam sint revocata per pontifices, V, 649. Sunt revocata vivæ vocis oracula, *ib.* Non item privilegia bullata, *ib.* Per concilium Tridentinum quænam sint revocata, *ib.* Vivæ vocis oracula etiam in foro conscientie non amplius valent, 653. Privilegia episcoporum dispensandi super impedimenti matrimonii, 547. Privilegia regularium mendicantium dispensandi super impedimenti matrimonii, et petendi debitum conjugale. Vide *Dispensandi potestas regularibus competens. Privilegia vivæ vocis oraculo concessa quid, VI, 523. Pro foro interno sunt ejusdem valoris cum privilegio in scriptis dato, *ib.* Non item pro foro externo, nisi probetur, *ib.* Privilegia vivæ vocis oraculo concessa an, et quæ sint revocata, 524. Hodie pro utroque foro sunt revocata, aliquibus exceptis, *ib.* Bulla Gregorii XV, illorum revocatoria, *ib.* Et Urbani VIII, etiam vivæ vocis oracula ad instantiam regum, vel testimonio cardinalium probata revocantur, 525. Vivæ vocis oracula, quæ probantur testimonio illorum officialium, ac ministrorum Papæ, quibus de gratia pontificis concessa fides adhiberi solet, et debet, pro utroque foro adhuc valent, *ib.* Plura adhuc existunt valida vivæ vocis oracula : et quæ, 526. Valent omnia concessa ante Leonem X, *ib.* Gregorium XIII, *ib.* Et Clementem VIII, 527. Intellige de foro interno, non tamen externo, *ib.* Oracula vere concessa post Urbanum VIII, omnia et singula valent pro foro interno, *ib.* Non tamen pro externo, nisi sufficienter in illo probari valeant, *ib.* Privilegia in specie quænam adhuc valeant pro regularibus mendicantibus, præsertim ordinis nostri, 536. Multa centena privilegia regularium præsertim ordinis nostri, partim pro utroque foro interno adhuc valent : et quare, *ib.* Quæ privilegia, in specie plurima, reperiuntur in compendio nostrorum privilegiorum, et aliorum regularium, *ib.* Compendium nostrorum privilegiorum fuit exacte reformatum juxta decreta concilii Tridentini, et constitutiones pontificias ; indeque magnæ auctoritatis, et securitatis est, *ib.* Valent etiam adhuc plurima vivæ vocis oracula : et quæ, 537. Causæ amissionis privilegiorum parum obsunt privilegiis nostris, *ib.* Privilegia scripta, seu bullata, et oracula authen-**

thica, reperta in compendio nostro, valent pro utroque foro, *ib.* Illis duntaxat paucis exceptis, quæ per novas constitutiones, pro certa materia editas, sunt revocata, *ib.* Privilegia antiqua per nova non tolluntur, sed augentur, VII, 439. Privilegia ex quibus causis per se cessent, 50. Privilegia non ex tempore æstimantur, sed ex causa, 127.

Privilegiorum natura, et divisio, VI, 492. Quid sit, *ib.* Est lex privata ; et quare, *ib.* Quæ de jure competunt, privilegia proprie non sunt, *ib.* Privilegium veris nominibus appellatur in jure, 493. Privilegiorum concessio a quo, quibus, quomodo, et qua de causa concedi possit, 495. Privilegium contra jus illi soli concedere possunt, qui legem concedere valent, *ib.* Non tantum subditis, sed etiam aliis concedi potest privilegium, 496. Ad cujus substantiam non requiritur scriptura, *ib.* Bene tamen ad ejus probationem, *ib.* De stylo Curie etiam requiritur scriptura, saltem pro foro externo, *ib.* Sunt quædam privilegia, ad quorum valorem necessario requiritur scriptura ; et quæ illius privilegia, 497. Ad licite concedendum privilegium requiritur justa causa, *ib.* Non item ad valorem illius, *ib.* Privilegium acquiri potest per preces, *ib.* Præscriptione, et consuetudine, *ib.* Ac per communicationem, 498. Privilegium rite concessum an statim a die collationis habeat suum effectum, *ib.* Privilegiorum communicatio quid, 500. Quomodo fiat, *ib.* Ordines mendicantes habent communicationem plenam privilegiorum, *ib.* Nostra minorum religio in specie habet plenissimam communicationem privilegiorum cum omnibus aliis tam mendicantibus, quam non mendicantibus regularibus : quod probatur ex variis bullis, *ib.* Quomodo intelligenda sit hæc communicatio, 502. Privilegium uni personæ private concessum non communicatur aliis religiosis, 503. Neque privilegium concessum ecclesiis ad tempus, v. g. septennium, *ib.* Neque concessum ob specialem rationem, uti est concessum loco miraculoso, indulgentiæ, portiunculæ, indulgentiæ altaris privilegiati, *ib.* Privilegiorum communicatio num etiam se extendat ad privilegia societati JESU concessa cum clausula, ne illis per communicationem fruantur ceteri mendicantes, 504. Proponitur, et firmatur sententia affirmativa, *ib.* Privilegiorum confirmatio, sive innovatio quid et quotuplex, ac cujus effectus sit, 506. Alia confirmatio est in forma communi, seu ordinaria, alia ex certa scientia, *ib.* Confirmatio ordinaria, seu in forma communi nullum jus novum tribuit, *ib.* Bene vero confirmatio specialis, seu ex certa scientia, *ib.* Unde cognoscatur confirmationem esse specialem, seu ex certa scientia, 507. Privilegiorum confirmatio, an et qualiter facta sit pro regularibus, *ib.* Mendicantium privilegia pluries sunt confirmata, *ib.* Et quidem in specie privilegia ordinis nostri non tantum in forma communi, sed etiam in speciali, et ex certa scientia sæpius confirmata exis-

tunt, *ib.* Probatur ex bulla Gregorii XIII per extensum, *ib.* Et aliis bullis, 510. Præsertim Pauli V, cujus bulla refertur per extensum, *ib.* Doctrina practica pro valore nostrorum privilegiorum, 512. Qualiter intelligendæ sint clausulæ : *Quatenus, vel dummodo sint in usu, nec sint revocata, sacrisque canonibus, et concilii Tridentini decretis non adversentur, 514. Dum privilegia sæpius confirmantur, et in una bulla confirmatoria quædam omittuntur, quæ in alia ponuntur, non censentur esse revocata, quæ fuere omissa, 512. Etiam aliorum ordinum specialia privilegia sunt confirmata, *ib.* Privilegiorum extensio, et interpretatio quid, et quotuplex, *ib.* Alia extensio est extensiva, seu interpretatio per extensionem, alia comprehensiva seu interpretatio per comprehensionem, *ib.* Interpretatio privilegiorum alia est auctoritativa, seu potestativa, alia doctrinalis seu magistralis, 513. Privilegiorum interpretatio a quo fieri possit, *ib.* Authentica, seu auctoritativa a solo auctore privilegii, doctrinalis vero a privatis doctoribus fieri potest ; factæ doctrinaliter a superioribus regularibus subditi stare nossum, *ib.* Ubi verba sunt clara, nulla admittitur interpretatio, *ib.* Utrum privilegia stricte, vel late sint interpretanda, 514. In privilegiorum interpretatione servanda est proprietas verborum, *ib.* Juxta usitatum significationem, vel usum communem ac secundum jus privilegii proportionatum, *ib.* Quomodo intelligendæ sunt confirmationis privilegiorum insertæ clausulæ : *Quatenus sunt in usu dummodo sacris canonibus, et decretis concilii Tridentini non adversentur : dummodo non sint revocata, *ib.***

Privilegiorum extensio non fit a persona ad personam, etiam ex identitate, et majoritate rationis, 513. Nisi ex subjecta materia, vel tenore privilegii aliud desumatur, vel alias privilegium esset inutile, *ib.* Vel communicatio non privilegiati cum privilegiato aliud requirat, *ib.* Vel fiat declaratio privilegii meram gratiam continentis, *ib.* Privilegiorum revocatio, an et a quo fieri possit, 518. Privilegium mere gratiosum, subito concessum, potest a concedente, vel ejus successore ex justa causa iterum revocari, *ib.* Non item concessum non subdito, 517. Hinc privilegia ab imperatoribus concessa ecclesiis, nequeunt amplius revocari, *ib.* Neque privilegia remuneratoria, per modum pacti, aut contractus, etiam subdito concessa, *ib.* Privilegiorum revocatio quotuplex sit, quomodo fieri possit, et solet ; quænam ac quando facta censeatur, 518. Alia est tacita, alia expressa ; et hæc alia communis, alia extraordinaria, *ib.* Per clausulam generalem, et communem : *Non obstantibus quibuscumque privilegiis, non censentur revocari privilegia in corpore juris clausa, *ib.* Nec privilegia extra corpus juris clausa, si fuere concessa cum clausula. Quod revocata non censeantur, nisi expressa eorum fiat mentio, *ib.* Bene tamen per clausu-*

lam extraordinariam : *Non obstantibus privilegiis sub quacumque forma conceptis. Vel etiam : Quorum specialis mentio fieri deberet, *ib.* Per nullam ex prædictis clausulis revocantur privilegia per modum contractus, vel intuitu meritorum concessa, *ib.* Privilegiorum revocatio tacita quid sit, et quomodo fiat, 519. Per decretum, vel legem aliquam universalem posteriorem non censentur revocata priora privilegia eidem contraria, nisi revocatio lege exprimat, *ib.* Vel nisi privilegium in corpore juris sit clausum, *ib.* Si contra privilegium impetratur rescriptum, nulla facta mentione illius, rescriptum est subreptitium, *ib.* Nisi privilegium sit generale, et posterius speciale, *ib.* Per sententiam privilegio contrariam non revocatur, sed ut nullum reprobat, privilegium, *ib.* Privilegiorum revocatio an, et quomodo facta sit a concilio Tridentino, 520. Falsissimum est, a concilio Tridentino omnia regularium privilegia esse revocata, cum plurima ab eodem sint confirmata, *ib.* Sunt tamen privilegia regularium revocata ea omnia, quæ adversantur decretis, sess. 25, *de Regularibus, *ib.* Sicut et illa, quæ præcedentium sessionum adversantur decretis, clausulam privilegiorum sufficienter derogatoriam, seu revocatoriam habentibus, *ib.* Non vero illa, quæ contraria sunt ejusdem concilii prioribus decretis absque derogatoria privilegiorum clausula positæ, 521. Probatur variis fundamentis, *ib.* Respondetur ad objectiones, 522. Regulares, nec in foro conscientie uti possunt suis privilegiis a concilio Tridentino expresse revocatis, 523. Bene vero illis, quæ quidem contraria sunt alicui decreto concilii Tridentini, ab eo tamen non fuere revocata, *ib.* Privilegiorum amissio per interitum personæ, vel rei privilegiatæ, 527. Privilegium personale perit per interitum personæ privilegiatæ, *ib.* Non item per mortem, vel depositionem ab officio privilegium absolute concedentis, 528. Secus esset, si privilegium non absolute, sed cum certa limitatione, vel *Usque ad beneplacitum nostrum, esset concessum, *ib.* Concessum cum clausula : Usque ad beneplacitum Sedis apostolicæ, vel donec revocaverit, non expirat morte concedentis, *ib.* Si res cui privilegium inhæret perit sine spe restitutionis, perit etiam privilegium, *ib.* Secus vero si res perit cum spe restitutionis, *ib.* Privilegiorum amissio per non usum, vel actum contrarium, 532. Per non usum, aut usum contrarium dupliciter amittuntur privilegia, videlicet, vel via præscriptionis, vel tacite renuntiationis, *ib.* Tali-ter amittuntur privilegia affirmativa concessa cum gravamine aliorum, *ib.* Ad quod tamen requiritur, quod privilegiatus habuerit occasionem utendi privilegio, 533. Et notitiam illius, *ib.* Ac illo uti libere omiserit, *ib.* Tempore ad præscriptionem requisito, si hac via omitti dicantur, *ib.* Privilegia affirmativa, quæ sunt meræ gratiæ (uti sunt indulgentiæ) nunquam amittuntur per non usum, *ib.* Privilegia negativa mere gratiosa***

non amittuntur per usum contrarium, *ib.* Bene tamen concessa cum onere aliorum, 534. Dummodo usus contrarius voluntarie, *ib.* Et ab eo fiat qui privilegio expresse renuntiare potest, *ib.* Regulariter loquendo, privilegium unico actu contrario non amittitur, *ib.* Nisi caret tractu successivo, vel effectu iterabilij, *ib.* Vel nisi ex conjecturis colligatur, quod quis per usum contrarium velit renuntiare privilegio, *ib.* Per unicum actum privilegio contrarium acquirit adversarius, quasi possessionem ad præscribendum, 535. Privilegiorum præscriptio an, quomodo, et quo tempore fieri possit, 534. Item, 535. Privilegiis regularium præjudicare non possunt episcopi: et per quos excessus præjudicent, 483. De privilegiis remissive, VII, 33. In privilegiis corruente principali corruunt accessoria, 100.

PROBANDUM generatim, quid sit, II, 518. Generatim illud est probandum, quod est deductum in iudicium, et ab altera parte negatum, *ib.* Si per testes probatur aliud, quam est deductum in iudicium, non valet eorum probatio, *ib.* Illud duntaxat est probandum, quod probatum prodest probanti, 519. Quod non est verisimile, an possit admitti ad probandum, *ib.* Manifesta seu notoria, ulteriori probatione non indigent, *ib.* Negativa, utrum quandoque probari possit, ac debeat, 520.

PROBATIO ut sic, quid, II, 514. Probationis judicialis definitio, quæ, *ib.* Versatur circa facta, et quidem incerta, *ib.* Probationes differunt ab allegationibus juris, 515. Probatio varie dividitur, *ib.* Alia est judicialis, et extrajudicialis, *ib.* Alia artificialis et inartificialis, *ib.* Probatio plena, evidentissima, seu apertissima, *ib.* Clara, *ib.* Præsumptiva, *ib.* Et legitima, quæ, 516. Hæc accipitur proprie et largius, *ib.* Ubi requiritur probatio legitima, non sufficit semiplena cum iuramento, *ib.* Probatio semiplena, *ib.* Et mixta, quæ, *ib.* Appellatione probationis simpliciter dictæ, solum venit plena probatio; et cur, *ib.* Probationis species, quot, *ib.* Probatio fit per evidentiam rei, *ib.* Per confessionem propriam, *ib.* Per aspectum, seu inspectionem ocularem, 517. Et quæ ad hanc requirantur, *ib.* Aliisque modis, et quibus, *ib.* Non est opus, admittere duodecim species probationum, *ib.* Gradus probationum sunt quatuor, *ib.* Nempe dubietas, quæ tamen proprie non est gradus probationis, *ib.* Suspicio, 518. Opinio, *ib.* Et credulitas, *ib.* Hi probationum gradus probantur ex jure, *ib.* Credulitas in quo conveniat et differat a scientia, *ib.*

Probatio quænam prævalet in concursu plurium, 525. Probationes quandoque fiunt ab utraque parte, *ib.* Si non sint contrariæ: tunc se invicem non enervant, *ib.* Probationes contrariæ, 526. Ex probationibus contrariis fortior prævalet, et minor habetur pro non facta, *ib.* Probatio clara vincit præsumptivam, *ib.* Et plenior absorbet, seu vincit contrariam minus pl-

nam, *ib.* Ac ubi probationes omnino sunt æquales, tunc quælibet probatio levis, etiam minus legitima, quæ superadditur uni parti, facit prævalere probationem istius partis, *ib.* Data omnimoda æqualitate probationum hinc inde stantium, tunc probationes contrariæ invicem conquassantur, 527. In æqualitate probationum favetur reo, seu possessori, *ib.* Exceptis causis favorabilibus: et quæ sint istæ, *ib.* Probatio per rei veritatem, prævalet probationi per præsumptiones, et conjecturas, *ib.* Sic probatio per duos testes, præfertur communi opinioni viciniæ, ac uni testi cum fama, *ib.* Et probatio per aspectum, præfertur attestationi juratæ in contrarium, *ib.* Probatio per evidentiam facti, seu aspectum ocularem, est omnium optima, 528. Et hæc nunquam censetur exclusæ, etiamsi statuto caveatur, non admittendam probationem in contrarium, *ib.* Idem dicendum de exceptionibus ex inspectione instrumenti, etc., 529. Ad impugnandum instrumentum non admittitur probatio præsumptiva, 528. In pari causa prævalet probatio, quæ est favorabilior, 529. Vel cui lex assistit, *ib.* Probationes in specie, semper prævalent probationibus in genere, *ib.* Ex probationibus per testes, quæ censeatur melior, *ib.* Probatio semiplena oritur ex depositione testium singularium, singularitate diversificativa, III, 23. Vide infra *Testes singulares.* Probationem semiplenam facit pro hærede liber rationum defuncti, qui fuit vir bonus, 114. Non vero plenam, nisi aliis adminiculis adjuvetur, *ib.* Adminicula hujusmodi quæ sint, 115. Vide supra *Liber rationum.* Probatio per scripturas, vel litteras antiquas lapidibus incisas, an et qualis habeatur, 117.

Probatio per testes, an sit validior probatione per instrumenta, 127. Probatio per testes, est vera et naturalis probatio; per instrumenta est extraordinaria, et articulis, 128. Vide supra *Instrumenta quibus modis, et Instrumentum publicum valet.* Probatio per præsumptiones, an sit vera probatio, 138 et 145. Probationis gradum fecit præsumptio, juxta quod indicia stringunt, 142. Probatio liquidissima est præsumptio juris, nisi contraria probatione elidatur, 145. An contra eam præsertim quæ est præsumptio juris et de jure, admittatur probatio in contrarium, 146. Vide supra *Præsumptio.* Probatio per confessionem partis, admittitur etiam contra sententiam, *ib.* Referuntur casus, in quibus non admittitur probatio, bene tamen confessio, II, 469. Confessio proprie non est probatio, sed probationis relevatio, 468. Probatio per evidentiam facti, nunquam censetur exclusæ, III, 146. Probatio privilegiata, quæ, 183. Sententia lata per probationes privilegiatas, nunquam transit in rem judicatam, etc., *ib.* Sententia lata ex probationibus privilegiatis, aut præsumptivis, non transit in rem judicatam, 287. Probatio in iudicij debet esse concludens, VII, 108. Incumbit asserentis

Probationes juris, et probationes facti, quæ, II, 37. Quid agendum iudici, quando ex utraque parte apparent probationes æque probabiles, *ib.* Probatio singularum rerum, atque negotiorum in specie, qualis sit faciendæ? Remissive, 525. Probationes judiciales debent fieri coram notario, inter alia acta iudicii eas conscribente, 533. Et hoc procedit tam in iudicio ordinario, quam summario, etc., *ib.* Imo et in arbitro compromissario, *ib.* Exceptis causis levioribus, in quibus nulla scriptura requiritur, *ib.* Vel si per confessionem partium, aut testes, possint acta probari, *ib.* Et quid, si pars adversa nihil opposuit, nec a sententia appellavit, 534. Probationes duæ semiplenæ, an faciant unam plenam, 529. Sententia affirmativa statuitur, *ib.* Dummodo duæ illæ probationes semiplenæ tendant ad eundem finem; alias secus, 530. Solvuntur contraria, *ib.* Probatio, cui, et coram quibus faciendæ sit, 532. Ea est faciendæ iudici non adversario, *ib.* Potest tamen iudex alium deputare ad recipiendos testes, aliasque probationes, *ib.* Probationes ex testimonio depositionibus recipi non possunt, nisi citato, et præsertim, si voluerit adversario, *ib.* Idemque dicendum de probatione per instrumentum, et inspectionem ocularem, *ib.* Probationes a quo sint faciendæ, 534. Affirmanti incumbit probatio, *ib.* Et regulariter actori, *ib.* Regula illa, *Actori incumbit probatio, patitur plures fallentias, ib.* Ut si præsumptio juris stet pro actore, *ib.* Si reus excipiendo aliquid affirmet, quod ab actore negatur, tunc reo incumbit probatio, 535. Secus quando reus excipiendo aliquid negat, *ib.* Regula illa fallit etiam in iudicibus duplicibus, *ib.* Et in interdictis duplicibus, *ib.* Et quando reus ultro in se recepit onus probandi, *ib.* Probationes an possint fieri ante litem contestationem, 537. Regulariter eæ sunt faciendæ post litem contestationem, *ib.* Exceptis nonnullis casibus; et quibus, *ib.* Probationes elapso termino ad probandum concessio, an possint per iudicem admitti altera parte invita, 542. Loquendo de termino peremptorio per legem, vel statutum præfixo ad probandum nequit id fieri, *ib.* Nisi probato justo impedimento, *ib.* Loquendo autem de termino per hominem præfixo, si res adhuc sit integra, potest illud fieri, *ib.* Idque probatur, *ib.* Secus, si res non amplius sit integra, 543. Cautela pro advocatis quoad propositum, *ib.* Solvitur instantia, *ib.* Restitutio in integrum adversus omissam probationem, an et qualiter detur ecclesiis, vel minori, *ib.* Vide infra *Restitutio in integrum.* Probationum finis, et effectus, quis, 545. Probationis plenæ, et judicialis effectus præcipuus, quis, *ib.* Semiplenæ probationis, non est magnus effectus, 546. Ea tamen non caret omni effectu; et qualem habeat, *ib.*

PROCESSIONES publicas accedere tenentur regulares vocati, nisi distent per dimidium miliare etc., II, 20. Controversias de præcedentia in processibus inter regulares componit epis-

copus, 21. Processiones facere sine licentia ordinarii, an possint regulares, 22.

PROCESSUS summarius, in quo consistat, II, 172. Vide supra *Judicium.* Processus criminalis tripliciter fit, nempe per accusationem, inquisitionem, et denuntiationem, VI, 2. Solvitur instantia, *ib.* Processus criminalis regularium non requirit strictum ordinem, et apices juris alias concurrentes, 54. Est enim tantum summarius processus, *ib.* Non requirens apices juris, 55. Vi illius prælati regulares facilius privantur officiis, *ib.* In illo non communicantur nomina testium, *ib.* Potest formari juxta statuta, et consuetudines cujusvis ordinis, *ib.* Tenentur tamen regulares in illo observare essentialia juris, et quæ ad defensionem, vel probationem faciunt, *ib.* Quænam in specie substantialiter observare debeant regulares in processu criminali, 56. Quandam reo petenti manifestari debeant nomina accusatoris, et testium, 57. Si reus non petit, non est necesse, manifeste eidem nomina testium, et accusatoris, 58. Etiam juxta practicam criminalem nostram, 59. Respondetur ad declarationem Ludovici de Ameno, 59. Pro ordine nostro existit specialis practica criminalis, plane insignis, juri communifere per totum conformis, *ib.* In eam solide commentatus est Ludovicus de Ameno, cujus commentarii magnæ auctoritatis sunt, *ib.* Et utilitatis, 60. Processum criminalem, quemcumque in specie, formandi praxis, seu practica instructio. Vide *Praxis, seu practica instructio formandi processum.* Processum a iudice ecclesiastico factum circa crimen ecclesiasticum non potest petere, vel examinare iudex laicus, vel novum instituire, si traditur ei, 557.

PROCURARE votum pro se, vel pro tertio an, et quomodo, præsertim legati principum valeant simonia VI, 161.

PROCURATIO ecclesiastica quid, V, 150. Tenentur ad eam omnes ecclesiæ ac monasteria visitationi subjecta, 151. Exceptis oratoriis privatis, *ib.* Et ecclesiis pauperibus, *ib.* Atque civitatibus, ubi episcopus sedem habet, *ib.* Hospitalia, et alia loca pia pro pauperibus erecta non tenentur ad procuracionem, 152. Procuratio quænam comprehendat, *ib.* Debetur tantum moderata, *ib.* Licitum est loco procuracionis pecuniam accipere, *ib.* Intuitu procuracionis nullus potest munus, etiam gratis oblatum accipere, 153. Procuratio an et quomodo tolli possit consuetudine, *ib.* Procuraciones tempore visitationis præstari solitæ, an pertineant ad legem diocesanam, II, 16. Ad has etiam tenentur monasteria visitata, *ib.*

PROCURATOR datus ad prosequendam electionem, non potest prosequi postulationem, I, 313. Procurator in electionis negotio an possit constitui, 349. Et quæ conditiones ad id requirantur, *ib.* An sit necesse, ut in procuratore eligatur unus de capitulo, *ib.* et 350. Procurator in electionis negotio an unus duntaxat constitu-